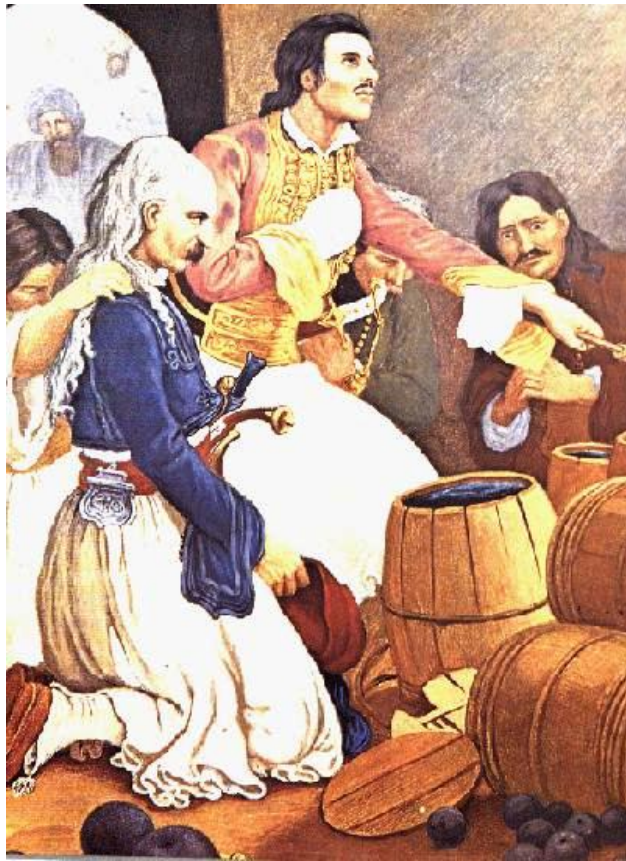

Η Μάχη της Μονής Σέκκου

Η Μάχη της Μονής Σέκκου ήταν η τελευταία στρατιωτική σύγκρουση ανάμεσα στις δυνάμεις της Φιλικής Εταιρίας και τα στρατεύματα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, στο ευρύτερα πλαίσιο της Ελληνικής επανάστασης του 1821. Έλαβε χώρα τον Σεπτέμβρη του 1821 στη Μονή Σέκκου στη Μολδαβία, στην περιοχή της σημερινής κομητείας Νεάμτς (Neamț).

Ο Γεώργιος Ολύμπιος, ενώ βάζει φωτιά στη μονή Σέκου

Το τέλος του Αγώνα στη Μολδοβλαχία

Μετά την αποτυχία της επανάστασης στην Βλαχία ο Γεωργάκης Ολύμπιος συνόδευσε τον Υψηλάντη μέχρι τα αυστριακά σύνορα τα οποία ο Υψηλάντης πέρασε στις 8 Ιουνίου. Επαναστάται πλέον και ουχί επαναστάσεις υπήρχον μετά τας μάχας του Δραγασανίου και τού Σκουλενίου^[1]. Ο Γεωργάκης Ολύμπιος, έχοντας σημαντική δύναμη μαζί του, πήρε τον δρόμο για το Κίμπουλουγκ στην ορεινή Βλαχία, όπου βρισκόταν η έγκυος Σερβίδα γυναίκα του Στάνα και τα 2 ανήλικα παιδιά του, τους οποίους αποχαιρέτησε, για τελευταία φορά.^[2]

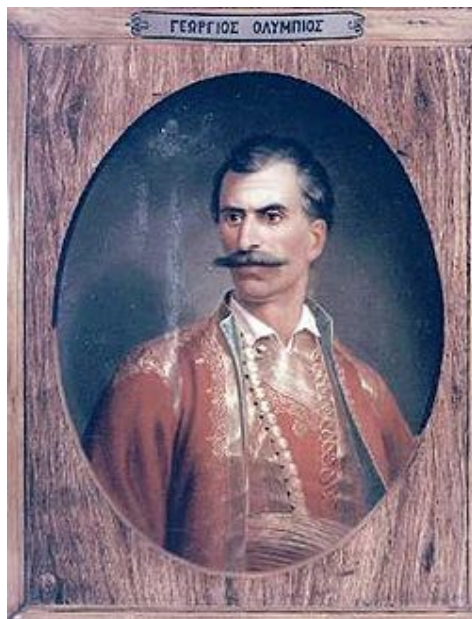
Από το Κίμπουλουγκ ο Ολύμπιος με τους άνδρες του προχώρησε στο μοναστήρι Κούρτε ντέ Άρτζεσι, όπου είχε ταμπουρωθεί ο Ιωάννης Φαρμάκης με τους δικούς του. Οι δυο οπλαρχηγοί ένωσαν τις δυνάμεις τους και, αφού έκριναν πως κάθε αντίσταση στη Βλαχία ήταν πια μάταιη, αποφάσισαν περνώντας από τα Καρπάθια να μπούν στη Μολδαβία, από εκεί να περάσουν στη ρώσικη Βεσσαραβία και να βρουν τρόπο να κατέβουν στην Ελλάδα.

Ξεκίνησαν έχοντας μαζί τους 800 αγωνιστές, μα στον δρόμο ο Ολύμπιος αρρώστησε και τον κουβαλούσαν σε ξυλοκρέβατο. Στη Μολδαβία συναντήθηκαν με τον Σέρβο στρατηγό Βλάδεν που κατευθυνόταν στην Σερβία και έμαθαν τα θλιβερά νέα για την μάχη στο Σκουλένι. Στο τέλος Αυγούστου ο Ολυμπίος ανάρρωσε και, μη θέλοντας να μείνει το χειμώνα στην ορεινή περιοχή, αποφάσισε να κατεβεί στα πεδινά. Η κίνηση αυτή είχε ως συνέπεια να τον εγκαταλείψουν πολλοί σύντροφοί του, κυριευμένοι από το φόβο και απελπισία. Έτσι, ο Γεωργάκης και ο Φαρμάκης, με 350 συνολικά άνδρες, το τελευταίο συγκροτημένο στρατιωτικό σώμα από την επανάσταση στη Μολδοβλαχία, έφτασαν στη Μονή Νάμτσου και όταν πλησίασε ο τουρκικός στρατός από εκεί στις 8 Σεπτεμβρίου στη Μονή Σέκου, 24 ώρες από το Ιάσιο. Το μοναστήρι βρισκόταν σε δυνατή θέση σε στενή κοιλάδα περιτριγυρισμένη από δασωμένα βουνά.^[3]

Η Μάχη της Μονής Σέκκου

Στην αρχή, ο Σελήχ πασάς έστειλε εναντίον τους 300 ιππείς οι οποίοι έπεσαν σε ενέδρα τμήματος ανδρών του Φαρμάκη, με αποτέλεσμα το θάνατο 200 Τούρκων και τη σύλληψη τριών αιχμαλώτων. Από αυτούς τους αιχμαλώτους οι Έλληνες έμαθαν πως μεγάλη εχθρική δύναμη πλησίαζε στη μονή, πράγμα που τους έβαλε σε σκέψεις να την εγκαταλείψουν. Από τους αρχηγούς, ο Ολύμπιος ήταν υπέρ της διάσχισης της Μολδαβίας με κατεύθυνση τη Βεσσαραβία. Ο Φαρμάκης και ο Σέρβος Βλάδεν θεωρούσαν πως εκείνο το σχέδιο ήταν αδύνατο να υλοποιηθεί λόγω του μεγάλου αριθμού Τούρκων στρατιωτών στην περιοχή. Αντ' αυτού πρότειναν τη διαφυγή στην Αυστρία, της οποίας τα σύνορα ήταν κοντά. Ωστόσο ο Ολύμπιος δεν δεχόταν να τους ακολουθήσει καθώς πίστευε ότι οι Αυστριακοί θα τους συνελάμβαναν. Τελικά, από αίσθημα αλληλεγγύης, έμειναν όλοι στη μονή. Κατά τον Φιλήμονα, ο Ολύμπιος σκέφτηκε επίσης το ενδεχόμενο να επιστρέψουν στα ορεινά της Μολδαβίας, ωστόσο φαίνεται πως επηρεάστηκε και από επιστολή του επισκόπου του Ρόμανο που τον καλούσε να υπερασπιστεί τη μονή και τους θησαυρούς της από την καταστροφική μανία των Τούρκων. Είναι πιθανό η επιστολή αυτή να στάλθηκε με εντολή («τη εισηγήσει») των Τούρκων.^[4]

Οι επαναστάτες σχεδίαζαν να αμυνθούν στην είσοδο της στενής κοιλάδας όπου βρισκόταν η μονή, χωρίς να γνωρίζουν ότι υπήρχαν μονοπάτια στα γύρω βουνά τα οποία οδηγούσαν στο εσωτερικό της κοιλάδας. Πράγματι, ενώ αρχικά, στις 6 Σεπτεμβρίου, οι επαναστάτες απέκρουσαν τουρκικό σώμα 600 ανδρών, στην είσοδο της κοιλάδας.^[4] Σύμφωνα με τον Αυστριακό διπλωματικό υπάλληλο, Βολφ (Wolf), που ακολουθούσε τον τουρκικό στρατό, αυτή η ληστοσυμμορία, παρά την υπεροχή μας είχε την τόλμη να μας αντιμετωπίσει και υπεδέχθει την εμπροσθοφυλακή με τόσα σφοδρά πυρά, ώστε έτσι στα γρήγορα έπεσαν θύματα καμμιά διακοσαριά Τούρκοι^[5].

Ο Γεωργάκης Ολύμπιος. Πίνακας στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

Στις 8 Σεπτεμβρίου το κύριο εχθρικό σώμα άρχισε να κατεβαίνει προς τη μονή μέσω των μονοπατιών, έχοντας ντόπιους οδηγούς. Για να τους αντιμετωπίσει, ο Ολύμπιος έβαλε τους άνδρες του στις επάλξεις της μονής, από όπου πυροβολούσαν τους Τούρκους, μη επιτρέποντάς τους να μπουν. Εν τω μεταξύ, ο Φαρμάκης με τους άντρες του, οι οποίοι είχαν αποκοπεί καθώς φρουρούσαν την είσοδο της κοιλάδας, κατάφεραν το βράδυ της 8ης Σεπτεμβρίου να μπουν στη μονή. Έτσι από το πρωί της 9ης Σεπτεμβρίου άρχισε η πλήρης πολιορκία της Μονής από τους Τούρκους, οι οποίοι διέθεταν και ένα κανόνι.^[4]

Ο Τόμας Γκόντον στην "Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως", αναφέρει ότι ο Γεωργάκης Ολύμπιος στην απελπιστική θέση που βρισκόταν απηύθυνε στους συντρόφους του την εξής προσλαλιά: «Αδελφοί, εν τη κρισίμω ταύτη περιστάσει μόνον ένδοξον θάνατον πρέπει να ευχόμεθα (... ..) ελεύσεται πιθανώς ημέρα, καθ' ην η πατρίς θέλει

συλλέξει τα οστά μας και θέλει μεταφέρει αυτά προς ενταφιασμόν εις την κλασικήν γην των προγόνων μας.».

Κατά τον Μαξίμ Ρεμπό ο Αυστριακός πρόξενος του Ιασίου πρόσφερε στον Ολύμπιο τη βοήθειά του για να διαφύγει σε ρωσικό έδαφος αλλά αυτός απάντησε *"Πήρα τα όπλα για να χύσω το αίμα των εχθρών της πατρίδας και όχι για να σώσω τον εαυτό μου. Η ευκαιρία είναι πολύ ευνοϊκή για να τη χάσω."*^[6]

Ο Ολύμπιος κλείστηκε με 7 ή 11 πιστούς συμπολεμιστές του στο κωδωνοστάσιο της μονής ενώ ο Φαρμάκης με τους υπόλοιπους άντρες υπεράσπιζε τις υπόλοιπες θέσεις. Σε εκείνη τη φάση της μάχης συνέβη το πιο ένδοξο επεισόδιο της επανάστασης στη Μολδοβλαχία: κάποια στιγμή, ξέσπασε πυρκαϊά στο κωδωνοστάσιο και ο Ολύμπιος κινδύνευσε να αιχμαλωτιστεί, κάτω από συνθήκες που παραμένουν αδιευκρίνιστες. Αρνούμενος να συνδιαλλαγεί με τους Τούρκους, ζήτησε από τους συντρόφους του να φύγουν, όσοι ήθελαν να γλυτώσουν, από το κωδωνοστάσιο. Αλλά κανείς δεν έφυγε. Τότε πυροβόλησε ένα βαρέλι με πυρίτιδα και ανατίναξε το κωδωνοστάσιο, συμπαρασύροντας και Τούρκους που βρέθηκαν εκεί κοντά.^[4]

Η πολιορκία συνεχίστηκε με λυσσώδη άμυνα από τον Φαρμάκη και τους άντρες του, μέχρι τις 22 Σεπτεμβρίου, προκαλώντας μεγάλες απώλειες στους Τούρκους οι οποίοι είχαν φέρει κι άλλες δυνάμεις, καθώς και 4 κανόνια. Όμως οι στρατιώτες του είχαν φτάσει στα όρια της εξάντλησης, χωρίς τρόφιμα, με ελάχιστα πυρομαχικά και όντας οι περισσότεροι τραυματίες όπως κι ο ίδιος ο Φαρμάκης. Έτσι, πειθόμενος από τις εγγυήσεις του Βολφ, ότι οι Τούρκοι θα σεβαστούν την αμνηστία και θα τους αφήσουν να φύγουν από την αυτοκρατορία, παραδόθηκε μαζί με τους υπόλοιπους αγωνιστές, στις 23 Σεπτεμβρίου, εκτός από 33 άντρες οι οποίοι διέφυγαν τη νύχτα. Οι Τούρκοι δεν σεβάστηκαν τη συμφωνία και εκτέλεσαν αμέσως τους επαναστάτες, αφού όμως πρώτα εκείνοι, άοπλοι, πάλεψαν με τα χέρια και κατάφεραν να στραγγαλίσουν 40 Τούρκους. Οι αξιωματικοί μεταφέρθηκαν στη Σιλίστρια και αποκεφαλίστηκαν μετά από βασανιστήρια, όπως και ο Φαρμάκης τον οποίο οι Τούρκοι είχαν μεταφέρει στην Κωνσταντινούπολη.^[4] Κατά τον Βολφ, κοντά στους αντάρτες έπεσαν θύματα επίσης και μερικοί καλόγεροι, βογιάροι, αστοί και έμποροι και, κατά την επιστροφή των Τούρκων, τώρα τραβάει ο αχαλίνωτος όχλος των τούρκων κατά τη Βραϊλα ...ακόμα και οι δικοί μας δυστυχείς Ούγγροι καθολικοί έχουν γίνει έρμαια της τουρκικής κακουργίας.^[7]

Η μάχη του Σέκκου στη δημοτική ποίηση

Πέντε πασάδες κίνησαν από την Ιμπραΐλα,
στράτευμα φέρνουν περισσό, πεζούρα και καβάλα,
σέρνουν και τόπια δώδεκα και βόλια χωρίς μέτρο.
Έρχεται κί' ο Τσαπάνογλους από το Βουκουρέστι
έχει ανδρείο στράτευμα, όλο Γιανιτσαραίους,
στα δόντια σέρνουν τα σπαθιά, στα χέρια τα τουφέκια.
Τότ' ο Γιωργάκης φώναξε ν' από το μοναστήρι:
- Πού είστε, παλικάρια μου, λεβέντες μ' ανδρειωμένοι;
γλήγορα ζώστε τα σπαθιά, πάρετε τα τουφέκια,
πιάστε τον τόπο δυνατά, πιάστε τα μετερίζια,
ότι Τουρκιά μας πλάκωσε και θέλει να μας φάη.
Δίχως ψωμί, δίχως νερό, τρεις μέρες και τρεις νύχτες,
βαριά βαρούσαν τον εχθρό κάτου στο Κομπουλάκι.
Τούρκων κεφάλια έκοψαν κοντά τρεις χιλιάδες.
Και ο Φαρμάκης φώναξεν από το μοναστήρι:
Αφήστε τα τουφέκια σας, σύρετε τα σπαθιά σας,
γιουρούσι απάνω κάμετε, στον Άη Λιάν εβγήτε.
Οι Τούρκοι το εχάρηκαν, τρέχουν στο μοναστήρι.
Τότ' ο Φαρμάκης, ζωντανός, φώναξ' από του Σέκου:
Που είσαι, Γιώργο μ', αδερφέ και πρώτε καπετάνιε;
Τουρκιά πολλή μας πλάκωσε και θέλει να μας φάη.
Ρίχνει τα τόπια σα βροχή, τα βόλια σα χαλάζι.
Ο Γιώργης τότ'είχε χαθή, και πλέον δεν τον είδαν...^[8]

Παραπομπές

1. Ιωάννης Φιλήμων, *Δοκίμιον ιστορικών περι της Ελληνικής Επαναστάσεως*, τ.Β', σ.200
2. Δημήτρης Φωτιάδης, τ.Α', σ.444
3. Δημήτρης Φωτιάδης, τ.Α', σ.445
4. *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τ. ΙΒ', σ.67.
5. Βακαλόπουλος, τ.Α', σ.132
6. Reybaud Maxime, *Memoires sur la Grece*, Paris, 1824, σ.259-260. Αναφέρεται και στο: Λαζάρου Αχ. (2012), σ. 169, υποσημ. 64.
7. Βακαλόπουλος, τ.Α', σ.135
8. Κλοντ Φοριέλ, *Συλλογή ελληνικών δημοτικών τραγουδιών 1824-25*, ελλην. μετάφρ., τ. ΙΙ, σ. 44 – 46, σελ. 217).